

Аспекти формування обліково–аналітичного забезпечення корпоративного контролю

Сіробаба Л.А, Харківська національна академія міського господарства

З появою в українській економіці таких складних організаційних об'єднань, якими є корпорації, виникла проблема формування адекватного обліково-аналітичного забезпечення корпоративного контролю.

Неможливо уявити корпоративну структуру, відмінну надзвичайною складністю і різноманіттям взаємодій, без інформаційних зв'язків. Задачі управління корпорацією вимагають постійного вдосконалення контролю для забезпечення оптимального функціонування всієї групи взаємозв'язаних організацій, що підвищує роль корпоративної звітності як одного з основних джерел обліково-аналітичного забезпечення корпоративного контролю і ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

В більшості країн формування корпоративної звітності не регламентується законодавчо. Тим часом публічне надання і розкриття інформації про результати роботи великих компаній в корпоративній звітності для різних груп зацікавлених користувачів дозволить забезпечити ефективний контроль за їх виробничо-господарською діяльністю.

Необхідність створення наукової концепції обліково-аналітичного забезпечення корпоративного контролю обумовлена неопрацьованістю комплексу питань, пов'язаних як з відсутністю систематизованих знань про побудову і функціонування механізмів корпоративного контролю, так і з формуванням корпоративної звітності, розрахунком і аналізом на її базі контрольних показників виробничо-господарської діяльності корпорацій.

Під корпоративним контролем прийнято розуміти можливість власників ухвалювати управлінські рішення і здійснювати контрольні функції. Відповідно, економічною передумовою корпоративного контролю є володіння власністю. Проте механізми корпоративного контролю використовуються не тільки власниками для запобігання опортуністичної поведінки менеджерів, але і останніми в цілях отримання приватних вигод від контролю аж до «вимивання» активів компанії.

Роль обліково-аналітичного забезпечення корпоративного контролю полягає в адекватному віддзеркаленні діяльності компанії залежно від інформаційних потреб ключових учасників корпоративних відносин. Однією з інформаційних складових обліково-аналітичного забезпечення корпоративного контролю є корпоративна звітність.

В українському законодавстві немає поняття „корпоративна звітність”. В той же час корпоративна звітність діючих компаній, що формується неадекватна традиційній бухгалтерській звітності організацій різних організаційно-правових форм за об'ємом інформації, що включає використання системи фінансових і нефінансових показників. Модель розкриття корпоративної звітності має включати два компоненти: фінансову звітність і ініціативно введено додатково інформацію у складі корпоративної звітності.

Інформація фінансової звітності, що формується відповідно до принципів МСФЗ, повинна відповідати таким характеристикам, як перевіряємість, репрезентативна достовірність, релевантність, повнота, об'єктивність. При розкритті інформації фінансової звітності стосовно різних галузевих особливостей українських компаній необхідно вище перелічені доповнити якісно новими її характеристиками: „додатковість” і „релятивність” („відносність”). Інформація, яка міститься в традиційній бухгалтерській звітності, в основному лише констатує факти господарської діяльності компанії, що відбулися. Для складання думки про перспективи розвитку конкретного економічного суб'єкта необхідна додаткова інформація про тенденції розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища компанії. Ще більш широкий круг інформації потрібен для обґрунтування інвестиційних рішень, розгляду фінансових альтернатив і інших ключових питань фінансового характеру. Тому якість корпоративної звітності безпосередньо залежить від повноти і якості інформації, характеристики якої визначаються її корисністю для задоволення потреб всіх груп зацікавлених користувачів. Для цього необхідна різнопланова інформація, оскільки кожна група користувачів переслідує свої корпоративні інтереси, і дані потреби значно зростають. У зв'язку з цим виникає необхідність визначення об'єму релевантної кількісної і якісної, достовірної інформації, необхідної і достатньої для вирішення задач корпоративного контролю.

Достовірність припускає правдиве представлення інформації, переважання сутності над формою, нейтральність, обачність. В українському законодавстві поняття „достовірність звітності” зв'язується виключно з дотриманням нормативних актів, що регламентують формування бухгалтерської фінансової звітності, яка лежить в основі корпоративної звітності українських компаній. В той же час в світовій спільноті широко використовується концепція достовірності, суть якої полягає в наступному: звітність корпорацій завжди умовно відображає фактичне положення справ, але передбачається система контролю, заснованого на незалежності контролерів і їх найвищому професіоналізмі. Дані корпоративної звітності можуть вважатися достовірними і використовуватися для розрахунку і аналізу контрольних показників виробничо-господарської діяльності компанії і ухвалення корпоративних рішень тільки за умови визначення мотивів шахрайства (маніпулювання прибутком, особиста вигода, виконання боргових угод) і встановлення ефективних способів зниження вірогідності його виникнення.

Нові підходи до складання корпоративної звітності компаній на базі достовірної інформації дозволять обґрунтовано застосувати концепцію звітності про вартість бізнесу; розробити матрицю збалансованої системи показників і на її основі застосувати моніторинг ефективності діяльності українських компаній; визначити можливості і обґрунтувати необхідність використання нової широкомасштабної мови корпоративної звітності.